

הציור "בנפול אויבך" מתוך תערוכתו של הטייס לשעבר יצחק (איציק) ניד
(רשימה בעמוד 12-13)

המערכת שלנו:

עורכת:
כרמית פולארד

מערכת:
יעל קדמון
סובה כרמלי
רזיה טרחב-דוניו
יערה סור-ברקן
הדפסה: זיוה אפרתי

למשלוח מיילים:
לכרמית

nigel_pol@merchavia.org.il

חומרים למשלוח במייל בבקשה להעביר בעזרת "צרף" דרך תוכנת "וורד"

קוראים יקרים!

להט הקיץ בשיאו. אנו נפרדים בעצב מאלו ניצן חבר הקיבוץ שהלך לעולמו, ונפרדים מאלו וייצמן, בן זוגה של עופרי, שחי בינינו כ-20 שנה.

דורון מור מספר על מפגש מרגש ומעניין אחרי 45 שנה נביא בפניכם מכתב יפה של עידו מור המספר על "מפגש הזמרים" שהיה, ושיר נתמד שכתב אבישי הדרי בעניין זה נרחיב על תערוכת ציור מעניינת של בן מרחביה - הטייס לשעבר יצחק (איציק) ניר,

ועל החלטה קשה אך נכונה של משפחה צעירה על שלושת בניה שהחליטה לחזור לארץ ולקיבוץ משהות ממושכת בארה"ב, תוך ויתור על חיי נוחות ..

נביא רשמים מטיסת כייף שעשו אבנר ויוספה בשמי העמק ב..כדור פורח, וראו אותנו מלמעלה!!

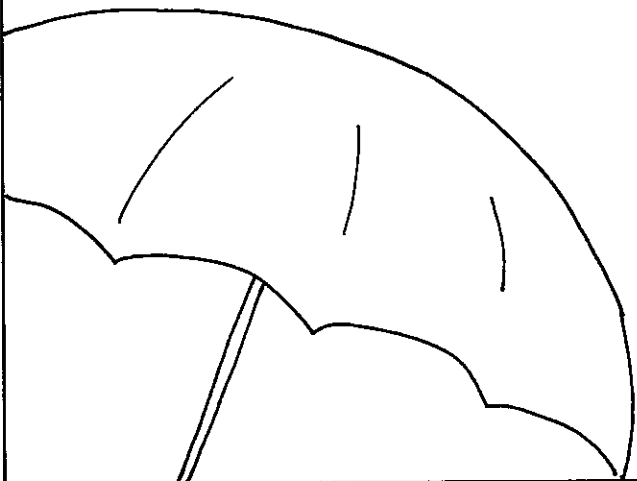
ועוד ועוד מן הגורן ומן היקב.

חם לכם, זה ברור...
וזה כל כך מתיש...

תפקידנו לצנן ולהקל על עומס החום.

תהנו מחופשה או מהמזגן, וניפגש בסביבות החגים.

קריאה מהנה,
בנות העלון.

אבלים ועצובים עם תמר,
רמי, עופר, שאולי, אוהד,
הכלות הנכדים והנינים
עם מותו של חברנו היקר

אלי ניצן ז"ל

בית מרחביה

בסוף חודש יוני נפטר חברנו אלי ניצן.
אלי שמזה מספר חודשים התגורר בבית
האבות בקיבוץ דמת יוחנן, יחד עם
תמר, רעייתו, הובא לקבורה בביתו,
מרחביה.
מול ארונו ספד לו בנו שאולי.
יהי זכרו ברוך!

אבא אלי

המעצר. זאת היתה הפעם האחרונה בה ראה את אביו,
והוא נותר יתום ובודד בעולם.

אבא הזכיר מדי פעם את הגעגועים ככאב פיזי נורא
שאינו ניתן לתיאור.

כאשר גברו הפצצות בעלות הברית על ליבורנו, עבר בית
היתומים לכפר ציורי בהרים הנקרא ססטה, שם שהו
בבית איכרים גדול אשר עומד על תילו עד היום.

לאבא זכרונות רבים מתקופה זו, אך נראה כי את חלקם
העדיף לשכוח.

לאחר שאיטליה נכנעה לבעלות הברית, כבשו אותה
הגרמנים בכוח, וניסו לשלוח את יהודי איטליה למחנות
השמדה. ילדי בית היתומים הושמו על משאית והובלו
לתחנת הרכבת בעיירה ואדה שלחוף הים. כאשר החלה
הרכבת לעשות את דרכה למחנות ההשמדה, תקפו מטוסי
בעלות הברית את הקטר והרכבת נעצרה.
הילדים חזרו לעיירה, ותושבי העיירה אירחו אותם
לארוחת ערב ולינה. כאלה היו האיטלקים. אבא זכר כי
התארח אצל כומר הכפר, והחזיק טובה לעם האיטלקי
על טוב ליבו בכל אותן שנים.

בשנת 1944 נאסף אבא על ידי אנשי הבריגדה, והובא
למחנה נוער יהודי בדרום איטליה. לישראל עלה תחת
מכסת העליה של השלטונות הבריטים, כאשר הוא רשום
כבנו של בוזידאר גרוסמן - הוא בוז'ו, שהיה מבוגר ממנו
בשש שנים בלבד.

את שמו - אלי, קיבל מאחד הפקידים במחנה המעפילים
בעתלית ואת שם הלידה שלו, זיגי, שמר בסוד, כי לא
רצה שיקראו לו כך. את שם המשפחה ניצן, בחרו אמא
ואבא, רק אחרי הולדת רמי, שנולד עדיין בשם
ליבסון. חברי הקיבוץ וחבריו לקבוצת הנוער המשיכו
לקרוא לו אלי ליבסון עוד שנים רבות, והיה בו שמץ של
שם חיבה.

סיפור חייו של אבא, היה יכול למלא כמה וכמה ספרים,
אך אבא לא כתב, וגם לא הרבה לספר. את עשר השנים
שבין פרוץ מלחמת העולם ועד גמר מלחמת השחרור,
עבר אבא במקומות קשים, אך שרד את כולם.

בכמה מילים אנסה לתאר את מהלך חייו.

אבא נולד ב- 15 למאי 1929 בשם זיגפריד ליבסון, בעיר
דנציג, שהיתה עיר חופשית על גבול פולין-גרמניה. הוא
היה בן יחיד להוריו מאריה וולדמאר, ועד גיל עשר זכר
ילדות טובה, הורים, דודים, סבתא, בית ספר, שכנים,
שלג, מעשי קונדס, ועוד הרבה זכרונות ילדות יפים.

באחד בספטמבר 1939, כשהיה בן עשר וחצי, צפה אבא
במצעד החיילים הנאצים ברחובה הראשי של דנציג
הכבושה, וביום זה הסתיימה ילדותו השמחה.

ימים ספורים לאחר הפלישה ברח עם אביו ברכבת דרך
גרמניה לעיר טריאסטה שבצפון איטליה. אימו שהיתה
פולניה, נשארה לשמור על הבית ושוב לא ראה אותה
לעולם.

בטריאסטה הפקיד אותו אביו בידי משפחה יהודית
מאמצת ובעצמו ניסה לעלות לישראל. האב נתפס ע"י
השלטונות האיטלקים והושם במחנה מעצר בדרום
איטליה.

לאהא לא נותרו זכרונות רבים מהבית בטריאסטה, אך
ידע למצוא אותו גם אחרי שישים שנה, כשהגענו
לטריאסטה בסיוור שורשים בשנת 2001.

כאשר התגברה האנטישמיות באיטליה, נאלצה המשפחה
המאמצת לברוח להרים, ואת אבא מסרה לבית היתומים
של הקהילה היהודית בעיר ליבורנו. שם הלך לבית הספר,
ואף נשלח לניתוח בצוואר על חשבון הקהילה היהודית,
כדי ליישר הטייה בצווארו ממנה סבל.

במהלך הניתוח ביקר אותו אביו שנסע מאות קילומטרים
מלווה בשני קרביניירי - שוטרים איטלקים, במחווה
יוצאת דופן של האיטלקים אשר שחררו את אביו ממחנה

אבא היה אדם צנוע, חביב וטוב לב, אשר שבה את ליבם של כל מכריו, רחוקים כקרובים והיה אהוב על כל משפחתו.

נזכור אותו כך.

שאולי ניצן,
יוני 2012

אלי שהכרתי / שלמה למברגר .

את אלי הכרתי בתפקידי כמנהל משלוחים , אלי היה נהג מקצועי, אדיב, קפדן מאד, לוקח כל דבר בשיא הרצינות. הרגשת כמה המפעל חשוב לו. לא כמו הנהגים של היום.

באחד הימים כשחזר מנסיעה ביקש לשוחח איתי. לקח אותי לפינה ואמר לי : "שלמה, אתה חושב שאני לא שם לב שאתה גותן לי רק נסיעות קלות? אז דע לך שביום שיהיה לי קשה, אדע לסיים את תפקידי בתור נהג. תן לי בבקשה נסיעות כמו לכל נהג".

לימים כשסיים את עבודתו בתור נהג הצטרף למחלקת עבודות יד וגם שם הייתי ניפגש איתו יום יום. היה מגיע בבוקר כמו הציף של השבט עם המרצדס שכל כך אהב והיה גאה בה.

חונה במגרש החניה, עובר במשרד שלנו ומקפיד להגיד לנו בוקר טוב, בשיא הנימוס והרוגע שלו, ואז הולך למחלקת עבודת יד לעבודה ליד מכונה כזאת או אחרת בשיא הרצינות והאהבה.

לא פעם היה מעיר לי :
"שלמה למה אנחנו מייצרים כל כך הרבה...ואתה לא מוכר?" ..

כל מה שקרה במפעל היה חשוב לו. הרגשת שיש לו חלק ב"פלסים". "פלסים" זה הבית השני שלו..

עוד דבר שמאד הערכתני אצלו זאת הדאגה לתמר. הטיפול המסור בה בתקופה האחרונה ולאורך השנים, באמת זוג למופת היו .

כמובן שלא פעם היה אוהב לספר לי על המשפחה שלו, שהיה כל כך גאה בהם, ובאמת יש לו במה להתגאות. הוא ותמר גידלו משפחה לתפארת הקבוץ והמדינה .

אין עוד הרבה אנשים כמותך

יהיה זכרך ברוך .

תנחומים למשפחה

למרחביה הגיע יחד עם קבוצת הנוער בערב פסח 1945, כאשר כל הקיבוץ מחכה סביב שולחנות ערוכים, תמונה שלא שכח לעולם. היטיבה לתאר תמונה זו - זלדה, בעיתון הקיבוץ לא מזמן.

מהמפגש עם דור המייסדים בקיבוץ, שמר אבא הרבה זכרונות טובים של לימוד והדרכה, אך גם כמה זכרונות פחות נעימים, כאלה שמתיר מפגש של גער יתום וזר עם הסגפנות, הנוקשות, וצרות העין שאיפיינו את דור המייסדים באותה תקופה.

במסגרת המכסה שנדרש הקיבוץ לגייס להגנה, נשלח אבא בשנת 1947 לקורס חובשים של ההגנה באיזור נתניה ונהיה לחובש קרבי. משם נשלח עם הקורס למושבה שרונה לנקות את כלי הנשק שהגיעו במשלוח מצ'מיה. בהמשך מצא אבא את עצמו בשיירה האחרונה של הפלמ"ח לירושלים שלפני המצור. שלושה חודשים היה אבא במצור בירושלים, ובקיבוץ כבר חשבו שנהרג במלחמה. כשהיה חוזר לחופשה מהצבא היה מחפש מיטה פנויה לישון בה, כי לא נשמרה לו מיטה משלו, והנה עדיין היה יתום וחסר בית גם באותן שנים.

ממלחמת השחרור זכר אבא מעט מאד, כפי שמתאר יורם קניוק בספרו "תש"ח". זכורה לו בעיקר העייפות והאנשים הרבים שנהרגו סביבו מבלי שיידע כלל את שמם.

בקיבוץ עבד אבא במספר ענפים עד שמצא את מקומו מאחורי הגה המשאית, בה הוביל צינורות עבור פלסים עד גיל שבעים.

לאחר פרישתו עוד המשיך לעבוד בעבודות יד בפלסים עד לפני מספר חודשים, כשעבר עם אמא לבית סיעודי בקיבוץ רמת יוחנן.

את אמא תמר, לבית שוצברג, נשא אבא בשנת 1951. סוף סוף לאחר תריסר שנותבדידות, חדל להיות לבד בעולם. אמא היתה כל עולמו. הוא היה ממחר לחזור אליה מהדרכים, והיה איש בית ומשפחה. הוא אהב אותה מאד, נהג בה בכבוד רב. בשנים האחרונות טיפל באמא במסירות ובסבלנות אין קץ. ניכר באבא שהדאגה לאמא היתה חלק בלתי נפרד מחייו והוא ראה בה חובה וזכות כאחת.

אבא ואמא הביאו לעולם ארבעה בנים, ומהם קיבלו משפחה גדולה, כלות, נכדים ונכדות, נינה ונין. את שנות בדידותו זכר תמיד, ויחד עם אמא, הרבו לאמץ ילדי חוץ, מתנדבים וחברי אולפן אשר עם חלקם נשמר קשר עד היום.

את השכלתו רכש אבא פרקים פרקים, בין דנציג, איטליה וישראל. אך יותר משלמד בבית הספר, למד מהחיים. היתה לו לאבא הרבה חוכמת חיים, והנסיון לימד אותו להפריד בין עיקר לטפל. אבא לא היה שיפוטי כלפי אנשים. מעולם לא שמעתי אותו מרכל. והיה מקפיד לשמור על קשרי נימוס וידידות עם כולם

בטרם עת עזב אותנו אלי וייצמן לאחר
מחלה קשה. אלי חי בינינו כעשרים
שנה, אחר שקשר את חייו עם עופרי
שלנו.
רבים ליווהו לדרכו האחרונה. מעל קברו
קראה דולי את דבריה של עופרי
המרגשים.

עם עופרי, נוב, ליהי ועומר
אלעד, רותם, טל וארז
הכלות, הנכדים
לאה וראובן ארז
וכל המשפחה
אנו אבלים על מותו ללא עת של
אלי וייצמן ז"ל

בית מרחביה

אלי.

אני חוזרת למשמרת הלילה במיון,
אני אחות טראומה,
ואתה נהג אמבולנס שרמנטי -
נכנס בגאווה ומכריז: "את זו אני רוצה!"
לא עשיתי לך חיים קלים בהתחלה,
ואתה התעקשת, לא ויתרת
וסחפת אותי באהבת החיים שלך - לאהבה של פעם בחיים.

אבא שלי.

אתה הבאת איתך 4 בנים מקסימים: טל, ארז, רותם ואלעד שהצטרפו
לנוב שלי.

יש לי כל כך הרבה דברים להגיד
לך שלא הספקתי.
קשה לי לעכל את מה שקורה כאן
עכשיו. אני מרגישה שזה סתם
חלום ושתיכף יעירו אותי ואני
אכנס לבית ואשמע אותך שר, כמו
שכל כך אהבת.

באהבה הגדולה שלך אלי, בחרת להתחיל מחדש את תהליך ההורות
וביחד הולדנו את לילוש ועומר ובנינו משפחה חמה, גדולה ואוהבת.

אלי, אתה חברי הטוב ביותר, אבי ילדיי, אהובי ומאהבי.
20- השנה שאנחנו ביחד, זכיתי לחיות לצדך -
אדם מלא שמחת חיים, בעל יכולת נתינה אדירה.
אדם שתמיד מפרגן ותומך, ויודע להיות ישיר, כן ואמיתי כשצריך.

זכיתי לאבא מקסים שדואג לי
ולכבוד שלי, שתמיד איכפת לו איך
יתייחסו אלי ואיך אני אתייחס
לאחרים.

היית לי משענת ונתת לי ביטחון, היית שותף מלא בחיינו יחד.

כשנודע לך על המחלה, נאבקת לשמור על האופטימיות.
לחמת ולא ויתרת על החיוך שלך - עם גומות החן, עד לרגע האחרון.

מבטיחה לך, אבא, לשמור על עצמי
ועל כל המשפחה, מבטיחה
שאמשיך בדרכך ואקיים את כל
מה שלימדת אותי. אהבת החיים,
שמחה, כבוד לזולת ונתינה לכלל.
אבא, אני אתגעגע לחיוך שלך עם
הגומות, שתמיד גרם לי ולסובבים
אותך להיות מאושרים.

מילדותי אני חולמת לעזור ולרפא,
לכל כך הרבה אנשים עזרתי להבריא
ורק אותך, אהובי, לא הצלחתי לרפא.

תמיד תלווה אותי אהבתנו הגדולה,
הזוגיות הנפלאה והשלמה שלנו, והשמחה שבה חגגנו את חיינו
המשותפים.

תשמור עלינו מלמעלה, אתה
שתמיד מלווה אותי לכל מקום
שאהיה.

היה שלום אהוב שלי,

עפרי.

אני אתגעגע אליך.
אוהבת אותך מאד, ליהי.

אבנר מילמן

עופרי, האחת והיחידה!

כולנו משתתפים בצערך העצום ובצער כל המשפחה על פטירתו המהירה והבלתי צפויה של אישך, אלי. יהי זכרו מבורך.

את, עופרי, המחזקת אותנו בכל תחלואינו ומכאובינו, הנותנת מזור לעשרות אנשים - מבוגרים, נוער, וילדים. את המטפלת המסורה ביותר בחיינו.

אנחנו, מטופלייך, המחכים יום לומילה הטובה ממך, מרכינים ראש בצערך העמוק.

אנחנו אובדי עצות. אובדי עצות ודרך. מה אפשר לומר לך בשעת אסונך הכבד שנפל עלייך ועל משפחתך?

אב המשפחה המסור, הדואג והאוהב אלי, הוכרע ע"י מחלה נוראה מכל, ואיש לא יכול היה לעזור לו. למרות כל המאמצים והדאגה, עד רגעיו האחרונים.

יש כנראה דברים חזקים מאיתנו. המחלה הטורפת רבים וטובים טרפה גם את היקר לך ולנו.

נשארתי בודדה מבעל וחבר לחיים. עופרי, אני יודע שהשתתפות בצער שלך ושל משפחתך לא יביאו להתגבר על צערך ממותו של אלי אבל דעי לך, כל הציבור, והוא ענק, אוחז יד ביד ותומך בך בשעת צערך הגדולה.

ומהמעט שאנו יכולים לעזור - קבלי את אהבתנו הכנה והעצומה לך ולמשפחתך.

גם מעט זה יש בכוחו לעזור ולו בקצת על מנת לזקוף שוב את הקומה.

בהערכה רבה, אחד מני רבים החבים לך המון!

אבנר.

אילה זית

זיכרון רחוק שקשור באלי ניצן

עם מותו של אלי ניצן נזכרתי שוב בפגישותיי עמו.

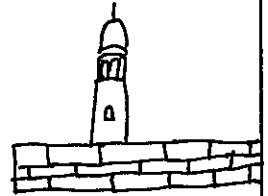
במלחמת קדש (1956) צורפתי לחטיבה 9 בה שרתו מספר חברי קיבוץ. היינו בחטיבה 3 בנות. ראיתי לעיתים בזמן הנסיעה את חברינו ונפנפנו לשלום. כשהגענו לשארם-א-שייך אלי פגש בי ובא לברר אם אכלנו. שמחנו מאד כי היינו מאד רעבות ואלי הביא לנו אוכל, התעניין איך אנחנו מסתדרות, וכך, כל יום היה בא לברר אם אני בסדר.

כשבאה להקת בידור, דאג ולקח אותי לשם וכל הזמן ששהיתי שם היה בא לברר אם אני בסדר.

ומאז תמיד נשמר קשר מיוחד כל השנים.

מפגש מרגש ומעניין, אחרי 45 שנה

דורון מור

ראשיד (אישיות מדהימה, בעל כריזמה בולטת ומנהיגות שקטה, אשר ניצל בזמנו בעור שיניו מהקרב על גבעת שיח עבד אל עזיז אז - מבשרת ציון של היום - העומד בראש העמותה לשיתוף-פעולה בצד הירדני) לקרוא את שמות 71 החללים הירדניים שנפלו על הגנת הגבעה. לאחריו עליתי אני, כסמג"ד 66 דאז, לקרוא את שמות 21 חיילי הגדוד שנפלו אף הם על כיבוש הגבעה. אולם אולי החלק המרגש ביותר היה כאשר עלה חיים גורי (מפקד פלוגה בחטיבה הירושלמית של אז, שהחזיקה את הקו העירוני ממנו יצאנו להבקעת הקו הירדני) כדי לקרוא את שירו המרטיט "הנה מוטות גופותינו שורה ארוכה" (שאמנם נכתב על חללי מחלקת הל"ה, אך היה מתאים מאד גם כאן), ולאחריו עלה פרופסור לערבית מהאוניברסיטה העברית, אשר היה חייל באותה חטיבה אז, וקרא את אותו השיר בתרגום לערבית. ניכר היה שהירדנים התרגשו ממנו לא פחות מאיתנו.

לאחר מכן נכנסנו אל האולם בו מוצג כל הקרב כולו על כל שלביו במודל תל-מימדי של ירושלים, כאשר האורות הזוחלים עליו מציגים את התקדמות הכוחות הישראליים, בליווי הסבר מפורט מה קורה בכל גזרה וגזרה. אחרי המצגת הזמנת לעלות ולספר את מה שהיה בשבילי השיא של הקרב כולו - כיצד הגעתי אל מובלעת הר הצופים החייל הישראלי הראשון החופשי אחרי 19 שנות ניתוק, וכיצד הייתי עד שמיעה, מול נוף ירושלים המדהים, לדיון בין שר הביטחון משה דיין ואלוף הפיקוד עוזי נרקיס - על הכניסה לעיר העתיקה דרך שער האריות: היתה זו בשבילי הפעם הראשונה, אחרי לילה וחצי יום של קרב נורא שבה חדרה להכרתי חשיבות הרגע ההיסטורי הזה, ועד היום שערותיי סומרות מהתרגשות אפילו כשאני מספר על כך.

החלק העיקרי באותו מפגש היה הסיור המשותף באתרי הקרבות, בו סיפרו הקציני הישראלי והקציני הירדני שהיה אז מולו כל אחד את סיפור הקרב באותו מקום - וכמובן שכמו בסיפור "ראשומן" הסיפורים היו שונים מאד זה מזה. אם כי - וצריך לומר זאת - אנתנו הדגשנו את גבורתם של החיילים הירדניים מולם לחמנו - והם שיבחו את התעוזה, המהירות וההפתעה המוחלטת שהצלחנו לגרום להם. דווקא לגבי גבעת התחמושת היתה לי אכזבה: לפני כ-15 שנה ביקר בגבעה המ"פ הירדני שפיקד אז על הקרב, אשר סיפר כי כשראה את

בכל שנה, ב"יום ירושלים" בשעה 16:30 גאספים בוגרי גדוד 66 של חטיבת הצנחנים 55 משחורי ירושלים לאזכרה השנתית מול האנדרטא הגדודית בגבעת התחמושת.

באנדרטא זו מוצבים זה ליד זה 3 לוחות: הראשון - עם 36 שמות הנופלים במלחמת ששת הימים, השני - עם 30 השמות של הנופלים מבין חיילי הגדוד במלחמות ההתשה, יום כיפור, ולבנון הראשונה. והלוח השלישי, אולי העצוב מכולם - הוא הלוח עם 9 שמות בניהם של חיילי הגדוד, שנפלו אף הם במערכות ישראל ובפעולות האיבה שאחרי מלחמת ששת הימים.

מועד האזכרה הוא קבוע כל השנים (אפילו אין צורך להודיע על כך מראש). בנוסף לחיילי הגדוד מגיעות גם המשפחות השכולות, בניהם ונכדיהם של הנופלים, וכן חיילי אותנו גדוד עצמו אשר שירתו מאז בגדוד וצעירים אשר משרתים בו גם היום במילואים. לפיכך מספר המשתתפים הולך וגדל מדי שנה, והטקס נעשה יותר ויותר צמוד למורשת הגדוד ולרוחו המיוחדת, כפי שהתווה אותה בשעתו המג"ד האגדי שלנו, יוסי יפה ל"ל.

גם השנה נערך הטקס המסורתי (בניצוחו של רס"ר הגדוד של היום, ח"כ איתן כבל), אך השנה נערכו בגבעה גם ישיבת מטכ"ל מיוחדת וישיבת ממשלה מיוחדת - דבר שהבטיח את ההקצבה הממשלתית הנחוצה להמשך פעילות העמותה המפעילה את האתר, וכן את פיתוחו ומתן הדרכה מסודרת לאלפי המבקרים.

אולם השבוע נערך במקום גם טקס מיוחד במינו, שלא נערך בו אף פעם עד כה: העמותה לקידום השיתוף הכלכלי ישראל-ירדן (כן, יש דבר כזה) יזמה ביקור של הקצינים הירדניים שהשתתפו בקרב על ירושלים בשעתו - למפגש עם קציני הצנחנים והשריון (מחטיבה 10), כדי להיפגש, להכיר לשוחח ולסייר ביחד באתרי הקרבות השונים בעיר ובסביבותיה - תוך הפגשת הלוחמים שני הצדדים של אותו קרב. היה זה מפגש מרגש מאד, במשך יומיים שלמים בהם לא רק שהכרנו זה את זה, סיידנו ביחד ושוחחנו הרבה על מה שהיה - אלא גם על מה שיהיה, ועל התקווה משני הצדדים על שלום אמיתי, ללא מלחמות נוספות בעתיד.

החלק המרגש ביותר באותו מפגש היתה האזכרה המשותפת באמפייתאטרון של גבעת התחמושת, אזכרה לכל אותם חיילים שחייהם נגדעו על גבעה קטנה זו. אחרי הנאומים של שני הצדדים עלה גנרל מנסור אבו

אוסי

כמה כוח יש לחברות. כמה כוח יש לחברות הנטועה
אי שם בילדות הרחוקה והמתרחקת..

כמה עוצמה רגשית יש לבית הילדים הקיבוצי שהפך
את כולנו לאחים בדם, גם אם לא תמיד כולנו נפגשים.

אוסי היתה החברה הכי טובה שלי. סוג של אחות.
כזאת שכל יום באה אלי הביתה ואני אליה, ואנחנו
משחקות עד מאוחר בערב, לפעמים עם עוד ילדות
שביקשו להצטרף ולרוב רק שתינו. חברה שיודעת
את כל הסודות שלי ואני את שלה.. וכותבות יומני
סתרים.

כזאת שבשבת הולכת איתי לפרדס לקטוף תפוזים,
ואחר כך בהשכבה כשמכבים את האור ויש פחד קל,
היא נכנסת להפיג את הפחד במיטה שלי..

אוסי היתה ילדה רזה, עם שיער שחור מתולתל פנים
בהירות בהירות ועיניים ירוקות ענקיות עם ריסים
ארוכים המשווים לה פנים של בובת חרסונה יפה.
אוסי דיברה בשקט, תמיד שקועה בדברים שהיא
אוהבת, חדה ושנונה כתער ופיקחית ביותר, תמיד
יודעת היטב מה היא רוצה מהחיים.

בעצם כל חייה עשתה מה שהיא אוהבת
והיא לה חיים טובים.

דרכינו נפגשו ונפרדו ושוב נפגשו והחלטנו שלא
להיפרד יותר. בסוג של החלטה לא מדוברת.
וכשנפגשנו, כל פעם היה לנו חיבור עמוק. כאילו לא
נפרדנו מעולם. כאילו לא נותקנו זו מזו במשך שנים.
כי חוטי הילדות שחיברו אותנו היו חזקים כל כך.

עד שבא הסרטן והכריע בחטף, וקטף לי אותה באמצע
החיים. בדיוק בתקופה שנהנינו להיפגש ולהתקרב
בשנית, ולקרוא ביחד את היומן שכתבה עלינו, על
ילדותנו.

קטף אותה והשאיר אותי מהרהרת עליה ללא הפסק,
מהרהרת ולא מאמינה.

אוסי. איזה כוח יש לחברות ששורשיה נעוצים עמוק
בילדות.

את בליבי תמיד.

ותמיד תיהי.

נוחי לך בשלום,

חברתך כרמית.

שגי הטנקים (איחם עליתי על הגבעה)
מטפסים במעלה הכביש - הבין שהקרוב
אבוד, אסף את קומץ אנשי המטה שלו
שנותרו בחיים ונטש את המוצב. אותו
קצין נפטר מאז ממחלה ולא השתתף
הפעם בסיוור, ובמקומו הופיע קצין אחר
שטען כי גם הוא היה על הגבעה. אולם
לא זו בלבד שלא ידע אנגלית (על זה
התגברתי בעזרת מתורגמן) אבל אחרי
כמה שאלות ותשובות מגומגמות מצידו
הבנתי שכנראה היה בסביבת מקום,
אבל בכל אופן לא בגבעת התחמושת
עצמה, ולכן לא למדתי ממנו דבר.

הסיוור הסתיים בביקור משותף במצבה
הירדנית לזכר חללי המלחמה בירושלים
(סמוך לשער האריות), בו שוב חלקנו
כבוד לחיילים הירדניים האמיצים. משם
עלו האורחים להתפלל במסגד אל אקסא
ונפרדנו לשלום, מתוך תקווה משותפת
ואמיתית לשלום בר קיימא בין שני
העמים.

צריך לציין עוד כי לכל אורך הפגישה
נזהרו האורחים שלא להעלות לדיון את
הנושא הפלשתיני (אולי קיבלו הוראה
כזאת מלמעלה). כמו כן ביקשו האורחים
שהסיוור הזה יזכה, לכל היותר, רק
לאיזכור קצר ביותר ואולי בכלל לא,
בעיתונות הישראלית - למרות שהכתב
הבכיר של "ידיעות אחרונות", נחום
ברנע, שהיה חייל בגדוד - השתתף אך
הוא בחלק מהמפגש. אולי חששו מההד
שעשוי מפגש זה לעורר בצד הירדני של
הירדן. שם, ולצערנו ובניגוד גמור לרוח
הטובה ששררה במפגש שלנו - הולך
תהליך השלום ומתקרר לאחורונה. אך
מי יודע, אולי מהווה מפגש זה סימן
לבאות, ויותר ויותר אזרחים משני
הצדדים יכירו זה את זה וילחצו ידיים
לשלום.
מי ייתן!

9.7.12

לא להאמין, אבנר מילמן עף לשמים!!

נשמע מופרך והזוי, אך לידיעתכם, אור ליום אתמול, יזמה רעייתי יוספה מבצע "לעוף בשמים". לא במטוס רגיל, לא באולטרא-לייט, לא בפייפר של

פעם, פשוט - בכדור פורח!

כן! כדור פורח! כמו בסרטים, כמו בסיפורים, הזוי,

לא מציאותי, כן!!!

ראינו אותכם מלמעלה, מגובה עצום - 600 מטר עד 700 מטר מהקרקע.

הגלבוע היה מתחתינו. היה בוקר חשוך שבו עלינו לשמים - זמי עוד עלה איתנו לשמים? כן! השמש!! עגולה, צהובה, ויפה עד בלי דעת. חבל שהיא כל כך חמה...

לפחות למשך 35 דקות אתה מתמלא בשכרון חושים אמיתי. כדור ענק צבוע בהרבה צבעים, אתה עומד בסלסלה מרובעת הקשורה אליו ומתחתיו מבער ענק המרים ומנפח את הכדור למעלה מעלה.

ולמעלה - איזה שקט! איפה יש שקט כזה. מסביבך אוויר ושמים מעליך, אתה והשמש עולים יחד למעלה! פתוחים למרחב הענק.

בהרגשה רגעית, הנה, אתה, אבנר כובש את החלל ממש כמו אסטרונוט בירח.

שינוי בשגרת היום-יום. קצת יקר, קצת קצר, אך מפעים. מעורר השראה במקום לא רגיל.

הנחיתה קשה.

היה כדאי, ואם זה לא היה כל כך יקר - שווה עוד ועוד. כדאי גם בחורף. עפים לכיוון מרחביה - עפולה.

תודה ליוספה. זה היה שווה.

זה שרעד מפחד בגובה 600 מטר - אבנר מילמן.

כך עברנו את גיל השישים בחטף, אך ישנה הרגשה שהזמן לא חלף... הן כולנו חשבנו, שאחרי גיל שלושים, נהפוך להיות גריאטרים, קשישים...

כבר ספרנו מזמן, פעמיים שלושים, אך חלקנו מרגיש כמו "ראשון התיישים", זה סימן שהגיל הוא נתון כרונולוגי, ואיננו קשור במצב ביולוגי

גם הסקס השתפר, ועושה נפלאות וכולנו גאים, הרי יש תוצאות... שוב בתינו מלאו מצהלות ילדים כי זה כיף אמיתי, לגדל נכדים...

חגיגות השישים, היו אמצע הדרך עוד שישים לפנינו, כך נראה לי בערך... ויש זמן לעבוד, להינות, לטייל ונכדים ונינים להמשיך לגדל...

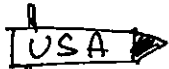
אבישי הדרי.

זריחת השמש על צדה המזרחי של גבעת המורה.
צילום: נייג'ל פולארד

הקיצ הזה חזרה לקיבוץ משהות ארוכה בארה"ב משפחת דוברין: שרית (לבית קריסטל), בעלה יואב, ושלושת בניהם: יותם, גיא, ותומר.

האם זו סנונית המבשרת על בוא האביב למרחביה? נקווה שכן. אנו מפרסמים כאן בהסכמתו, ראיון שנתן יואב למערכת yonetמאחלים להם - קליטה נעימה ומוצלחת בחיק המשפחה והקיבוץ

ויתרתי על הגרין כארד

או ספורט כמעט 6 שנים (פרט לביקורי מולדת קצרים).. איפה תמצאו את החברה הכי טובה/ה שאפשר לדבר איתם גם מאוחר וגם על סודות כואבים? היום אני יודע איפה לא - לא בארה"ב. לפחות אני ורבים ממכריי לא מצאנו את החברים האלה כאן.

נוחות זה לא הכל בחיים.

הידידים שאתה רוכש והמשפחה הם הדבר האמיתי. לעיתים אתה נאלץ להתפשר, ובכל זאת, לאכול ארוחות משותפות עם עמיתים לעבודה, עם מנהלים ועובדים שלך, לחגוג חגים יחד, לצאת לחופשות יחד, לרכוב יחד, נכון, יש ברירה. בדרך כלל קוראים לברירה הזו בדידות. שלא תבינו לא נכון, נהנינו ברוב המפגשים שהלכנו אליהם. בחרנו ונפרדנו מחברים, כאלה שבאים לשנה, נוסעים לעבודה הבאה. הרגשת ארעיות היתה חלק משיגרת יומנו.

החיים כאן נוחים, קלים, בייחוד אם אתה מועסק בחברת תוכנה גדולה המשלמת לך את כל הביטוחים הרפואיים, כזו שמשלמת 4.500 דולר אחרי שהתרסקת באופניים ושברת איזה חלק בגוף. לא לכל אחד יש ביטוח כזה.. ויחד עם זאת לחיים כאן יש משמעות אחרת, גשמית מאד. מתי קונים, איפה הכי זול, מתי יוצא כבר איפון 5? נו טוב, אחרי כמעט 7 שנים אני יכול להמשיך כך, אבל אני לא רוצה. אני רוצה ששלושת בניי ילמדו עברית, אני רוצה שהם יגדלו בסביבה ישראלית למרות הקשיים ולמרות חילוקי הדעות על איפה לבנות, כמה אסירים לשחרר, את איזה שר או נשיא לשעבר לזרוק לכלא, איך אפשר היה לתקן את הצומת הזה טוב יותר, להשתלט על המרמרה מהר יותר ועם פחות הרוגים.

ישראל היא סביבה שיוועת להתאגד ברגעים קשים וברגעים מרגשים. קשה לראות את זה מתוך הקלחת, קשה להבחין באנרגיות שזה מזרים בך. רק כשאתה לא שם ולא מקבל את זה לווריד, רק אז אתה מבין מה חסר לך.

עצתי לאנשים שרוצים לנסות מקומות אחרים: סעו, תנסו, תחוו, תתבגרו. ישראל היא לא מקום. היא הרגשה. הרגשה של בית. ולי, מה לעשות, נמאס כבר להיות כל כך רחוק.

אני יכול להמשיך ולחיות פה בחו"ל עם השאלות הקיומיות כמו מתי קונים, איפה, ומתי יוצא האיפון 5, אבל אני לא רוצה. רק כשאתה לא בארץ אתה מבין מה חסר לך. ישראל היא לא מקום. היא בית.

לפני שבע שנים יצאתי לשליחות דילוקיישן בארה"ב. ליתר דיוק בסנט לואיס, מיזורי. החודש אנחנו חוזרים לארץ. במשך כל השנות שלי בחו"ל עקבתי באופן יומיומי אחר הנעשה בארץ. נכון, זה לא מחובר אצלי בוריד כמו בארץ. לא סבלתי פה, ממש לא. משכורת נאה, מיסים נורמליים, מחירי דלק נוחים, קירבה לעבודה בכל מזג אוויר או מצב כבישים, כל אלו יוצרים איכות חיים.

המשכורת גם איפשרה לאשתי להיות אמא במשרה מלאה והיא נהנתה מכל רגע. בזמן שהותי רכשתי גם אהבה לרכיבה על אופניים. התחלתי באופני הרים והמשכתי על הכביש. המון גשם המנקה את האוויר מאבק, משנה את הדשאים. הכל צבוע ירוק. מלבד בחודשי החורף.

לפני שנתיים בערך החלטנו לחזור לארץ. זו לא היתה החלטה קלה. על הפרק הצעת גרין כארד מהמעסיק. היוזה שאיתה הגעתי תפוג השנה, ולא ניתן להאריך אותה. למרות ההצעה המפתה, החלטנו לחזור. בין לבין התאפשר לי גם לעבור בתוך ארה"ב במשרה דומה, אך הפעם בשיקגו. ההחלטה על המעבר לשיקגו לפני החזרה לארץ לא היתה קלה. העניין בעבודה ומיקום חדש ומסקרן קידמו את ההחלטה. באיזור שיקגו ניתן לראות גם צדדים אחרים של אמריקה שלא ראינו בסנט לואיס. בראש וראשונה פקקי תנועה, מסים גבוהים, איכות כבישים ירודה ועוד.

אז למה אני חוזר לארץ?

תאמינו או לא, גם ההורים שלי ושל אשתי שואלים את השאלה הזו. למה אתם מתעקשים לחזור? מה איבדתם כאן? ובכן, לכל מי שלא נעים לו בארץ, שמחירי הבשר בסופר יקרים לו, הפקקים, התחבורה הציבורית, ושאר קיטורים. תשאלו את עצמכם: עם מי תאכלו ארוחת ערב ביום שישי? עם מי תריבו בארוחת צהריים על פוליטיקה או ספורט? הערת אגב, לא רבתי על פוליטיקה

בקטנה

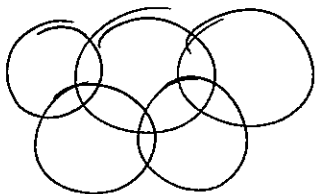
רסיסי קיץ

שימו לב, גנבים ופורצים חודרים לבתים וגונבים מכל הבא ליד. שמרו על החפצים והחביאו היטב דברים יקרי ערך וכרטיסי אשראי!!

ניש-נוש פותח שערו גם בערב!! איזה יופי! בהצלחה לכן, בנות!

מה יהיה עם הדשא הצהוב?
(נמשיך לנדנד בעניין!)

אולימפיאדת לונדון 2012 יצאה לדרך!!
בהצלחה לכל הישראלים המתחרים, ובהנאה לנו, הצופים הגלהבים!!

של היצפור העתיק ניר מזיכרון כואב אך מדוייק של אימו ביומה האחרון. "אמי סבלה ממחלה קשה ובשעותיה האחרונות, כשגסטסה בבית החולים והכרתה היתה באה והולכת עיניה כמו יצאו מחוריהן ברגע מפוכח של הבנה שהגיע הסוף".

איציק ניר גדל בקיבוץ מרחביה, כשפרצה מלחמת השחרור היה בן 4. הוא מתאר כיצד קפץ עם בני משפחתו בין שוחה למקלט מנסה לחמוק מהפצצות שהטילו המטוסים הסורים. "אני זוכר את הסירנות והבומים לאחר מכן. היינו שוכבים על הרצפה כי ידענו שהרסיסים עולים למעלה. מפעם לפעם שמענו על חבר קיבוץ שנהרג. פעם אחת זו היתה אימא של חבר לגן. מישהי שהכרתי".

בלילות, בחדר הילדים, הרחק מהוריו, לצד ילדים מבוהלים כמוהו דמיין בחשיכה את מטוסי הפרופלור מנמכים טוס, מגיחים מתוך השמים האפלים, מוכנים להפצצה. כעבור שנים לא רבות, התחלפה האימה בהערצה ובאהבה גדולה למטוסים. מעולם לא חלמתי להיות צייר, אבל בהחלט החלטתי להיות טייס. הוא אומר. אני זוכר את התמונה הזו מאד בבהירות: אני יושב בארגז החול בגן הילדים ומטוס ספיט-פייר של חיל האוויר הישראלי עבר מעלי בגובה נמוך. התרגשתי. ידעתי שהוא שם בשביל להגן עלי והחלטתי שלשם אני רוצה להגיע.

בשנות ילדותו במרחביה החלה להתפתח גם האהבה לציור. כבר בציורי הילדות שלו אפשר לראות לצד דימויים של הקיבוץ של פעם, אווירונים, הפצצות ומצנחים. רשומים בעפרונות צבעוניים. רק כשהיה בן 35 גמר אומר לצייר. ציור אמיתי, שמן על בד. כשסיים לצייר הבין שרק התחיל. שכבר לא ייצא מזה. הציור כבש את ליבו.

ב-1971 עם סיום השירות כטייס קרב נכנס ניר לשורות אל-על. נקודת המבט הבלתי שגרתית מתא הטייס עודדה אותו לחקור את השמים, את הגוונים הדקים המשתנים בין אור לצל, את השקיעות והזריחות, ובמיוחד התעניין איך נראה ענן מלמעלה, ממבטו של הטייס.

כיום הוא נוטה לסגנון חופשי יותר. "צייר שחש כי רכש את כל הכלים יכול להרשות לעצמו חופש לצייר איך שבא לו. ציור לפי מצב הרוח, ללא הפחד שהדבר יפגע באיכות המוצר המוגמר. המעבר הוא מהראש אל הלב" הוא אומר. על התערוכה אומר ניר: התערוכה היא בעצם על יחס של אדם שניחן בכשרון בינוני, שלוקח את עצמו ברצינות ומתייחס לאיכות כערך. המסר אם קיים, הוא, שאם יש בך כשרון משולב עם התמדה, אתה מסוגל להגיע להישגים בלתי רגילים"

היופי נמצא (גם) קרוב אלינו

אני זוכר תרגילי שדאות בצבא, כאשר כמה חיילים היו מסתתרים במרחקים שונים מנק' התצפית שלנו ואנחנו נתבקשנו לגלות אותם. במרבית המקרים האחרונים שזיהינו היו אלה שהתחבאו קרוב לנקודת התצפית...

ביום שלישי 20.6.2012 יצאנו לטיול עם מועדון יחדיו לוואדי ערה. וכמו בתרגילי השדאות בצבא, גילינו איזה יופי ועושר תרבותי שוכן מתחת לאפנו, ואנחנו חולפים על פניו בדרך אל... ונזכרים בשם (ואדי ערה) לרוב בהקשר להפגנות ואלימות.

את הטיול התחלנו בכפר קרע (דלעת בעברית) אצל אמן שיוצר ומלמד קליגרפיה. עובד עם פורניר וויטראז'ים של זכוכית. בעברית שוטפת וברוח לב התקבלנו בביתו (שזו גם הגלריה שלו) שעמוסה בעבודות מפרי ידיו.

שמענו וראינו את הייחוד של אמנות זו והחיבור לשפה הערבית והעברית. בכפר קרע מתקיים גם בית ספר דו-לשוני בו לומדים תלמידים יהודים וערבים תוך שימת דגש על ההיסטוריה והתרבות של שני העמים.

משם נסענו לברטעה. כפר שייחודו מדגיש את בעייתיות הגבול שלנו. הגבול עובר באמצע הכפר ומפריד אדמות בתים ומשפחות. החלוקה נעשתה בהסכמי רודוס שהעבירו לישראל את ואדי ערה תמורת חילופי שטחים.

שמענו הסברים על הפרובלמטיקה של הגבול באיזור ועלינו לתצפית יפה שמשקיפה על שני צידי הקו הירוק.

ביקור בחוות בודדים של שחר ליד הישוב ריחן לימדה אותנו את השילוב הנכון שבין גידול עיזים ושמירה על הטבע וייצור גבינת עיזים ודבש בטעם נפלא.

את הטיול הדריכה טל רז שגרה בקציר. בידע, פתיחות והומור. וכך זכינו גם להתארח בביתה שכולו בנוי עץ בעבודת יד של בן-זוגה שהוא נגר אומן ומחזיק נגריה במי-עמי. יחד הם בנו בית מופלא שבו הכל - כולל אמבטיה וכיורים - עשוי עץ בטעם מיחוד.

ב-3.7.12 התקיימה במועדון "יחדיו" מסיבת סיום של עונת הפעילות הנוכחית. זו השנה ה-12 של הצוות הנוכחי שבראשו עומדים ראובן ארז ואמירה. לא השתתפתי בכל הפעילויות אבל באירוע הסיום הופיעה זמרת במופע "אישה שרה אהבה". התבוננתי בשלל ראשי השיבה סביבי והבנתי כמה חשובה פעילות המועדון לכל כך רבים שלא יוכלו לבקר בוואדי ערה, לשמוע קונצרט של אישה שרה אהבה, ולא 'תענגו על הכיבוד הטעים שהכין הצוות. ועל כל אלו - תודה לצוות "יחדיו"!!

*

בשנים האחרונות אני משרת את המרפאה שלנו כנהג הסעות. לוקח בדיקות, מביא תרופות... אני רוצה להידרש למקום הזה, אליו באים אנשים עם כאבם ותחלואיהם ומבקשים מעבר לתרופות ובדיקות גם אוזן קשבת וחיוך.

צוות המרפאה כולל את רותי, נטע והרופאה, אחיות מחליפות ועופרי. עופרי היא תופעת טבע!!! חלוקת קשב מדהימה; לקחת בדיקה וגם להרגיע, לדבר בטלפון ולרשום מרשם... והעיקר - לקבל כל אחד עם סבלנות, חיוך והרבה אמפטיה.

מזלנו שיש לנו עופרי!

